

2024-04-12

Privattandläkarnas remissvar på SOU 2023:82 Ökad kontroll över tandvårdssektorn

Privattandläkarna är branschorganisationen för privata vårdgivare inom tandvården. Som enda organisation företräder vi privata vårdgivare inom svensk tandvård.

Privattandläkarna ser att den absoluta majoriteten av privata aktörer är seriösa, har mycket nöjda patienter och bedriver en tandvård med hög kvalitet. Men vi ser även att det finns ett fåtal kriminella och oseriösa aktörer som behöver förhindras från att bedriva tandvård.

Privattandläkarna lämnar kommenterar på punkter och förslag, där avvikande åsikt eller kommentar finns, annars inte.

Övergripande synpunkter

Privattandläkarna anser att det är av yttersta vikt att kriminella och oseriösa aktörer förhindras från att bedriva tandvård. En väg att gå kan vara att införa tillståndsplikt för att bedriva privat tandvård. Det är viktigt att krav då utformas så att de förhindrar kriminella och oseriösa aktörer men medför så lite merarbete och kostnader som möjligt för alla seriösa vårdgivare.

Privattandläkarna noterar att utredningens förslag har två huvudsyften dels att förhindra oseriösa aktörer, dels att höja kraven på verksamheten hos de vårdgivare som fått tillstånd. De krav som ställs på verksamheter och verksamhetschefen innebär att det ställs olika krav på verksamheten beroende på driftsform. Privattandläkarna anser att detta är olyckligt och att det inte finns någon saklig grund för detta.

Privattandläkarna anser att det råder osäkerhet kring vad som fordras för att verksamheten ska få tillstånd. Denna osäkerhet riskerar att leda till rättsosäkerhet och godtycklighet och det är därför av stor vikt att kraven förtydligas innan lagstiftningsarbetet fortskrider.

Det råder även oklarheter runt definitionen av verksamhet och verksamhetschef, vilket leder till otydlighet gällande på vilken nivå ett tillstånd ska finnas. Detta leder bland annat till att vårdgivarens avgift beror på hur de organiserar sin verksamhet. Vårdgivare av samma storlek kan få helt olika avgifter. Privattandläkarna menar att förhållandet mellan vårdgivare, verksamhet och mottagning måste klargöras innan lagstiftningsarbetet fortskrider.

Slutligen vill Privattandläkarna betona att det finns en risk att arbetet med tillståndsplikt inkräktar på IVO:s ordinarie arbete med tillsyn av tandvårdsverksamheter vilket vore olyckligt.

Privattandläkarnas synpunkter på utredningens förslag och bedömningar

8.1.1 Tillståndsplikt för privat tandvård ska införas

Privattandläkarnas synpunkter

Utredningen använder begreppen verksamhet och verksamhetschef utan att tydligt definiera vad som avses med begreppen. Det innebär att det är svårt att greppa vad utredningens förslag innebär. Privattandläkarna anser att förhållandet mellan vårdgivare, verksamhet och mottagning måste klargöras innan lagstiftningsarbetet fortskrider.

Enligt förslaget ska verksamhetschefen uppvisa kunskap gällande de föreskrifter som gäller för området. Denna kunskap ska ha förvärvats via erfarenhet eller på annat sätt. Det är dock inte nämnare beskrivet vad som avses med på annat sätt. Detta bör definieras i framtida lagstiftningsarbetet.

Privattandläkarna noterar även att det blir en skillnad i kraven och tillsynen av verksamhetschefer i privat och offentlig verksamhet. Privattandläkarna anser att det är rimligt att kraven och tillsynen av verksamhetschefen är densamma oavsett driftsform.

8.1.2 Ansökan m tillstånd

Privattandläkarnas synpunkter

Utredningen utgår från de krav som Försäkringskassans idag ställer på vårdgivare som vill ansluta sig till Försäkringskassans elektroniska system för tandvårdsstödet. Dessa krav utgår från kravet i förordning (2008:193) om statligt tandvårdsstöd 18 § om att en vårdgivare ska ha en F-skattsedel för att kunna bli ansluten. För att ha en F-skattsedel ska vårdgivaren bedriva näringsverksamhet och Försäkringskassan tolkar detta som att de har rätt att ställa krav på hur verksamheten bedrivs. Ett av Försäkringskassans krav är att vårdgivaren ska inkomma med hyreskontrakt och ritningar. Det finns dock ingen lagstiftning som ställer krav på hyreskontraktets eller ritningens utformning och därmed finns det inget stöd för myndigheten när hyreskontraktet eller ritningen ska granskas och godkännas. Privattandläkarna menar att det behövs ett tydligt regelverk för vad som ska krävas för att hyreskontrakt eller ritningar ska bli godkända. Det ska vara lätt att göra rätt.

8.1.4 IVO ska få ta ut en avgift för ansökan om tillstånd

Privattandläkarnas synpunkter

Privattandläkarna är inte principiellt emot att en del av tillsynen av branschen betalas av branschen via avgifter. Dessa avgifter bör dock vara lika för offentlig som privat verksamhet, vilket inte är fallet i detta förslag då offentliga verksamheter inte föreslås omfattas av tillståndsplikten. Detta medför att privata vårdgivare har en annan kostnadsbas än offentliga vårdgivare vilket inte är konkurrensneutralt.

Utredningens förslag innebär att det råder stor osäkerhet runt vilket belopp respektive vårdgivare ska betala. Utredningen är medveten om det och för ett längre resonemang om detta i avsnittet uppskattning av antalet tillstånd på sid 238. Privattandläkarna delar utredningens slutsats att det är angeläget att den möjlighet till variation som idag finns inte kvarstår. Variationen leder till att vissa privata vårdgivare behöver flera tillstånd och drabbas av förhållandevis höga kostnader, medan andra endast behöver betala avgift för några få tillstånd. Privattandläkarna menar att förhållandet mellan vårdgivare, verksamhet och mottagning måste klargöras innan lagstiftningsarbetet fortskrider.

8.2.6 Försäkringskassan ska få ta ut en avgift för att kunna vara ansluten till det elektroniska systemet

Privattandläkarnas synpunkter

Det statliga tandvårdsstödet är patientens stöd. Staten har dock av praktiska skäl valt att betala ut ersättningen till patienten via vårdgivarna. Det finns därmed ett partnerskap mellan Försäkringskassan och vårdgivarna gällande att betala ut ersättningen till patienten. Partnerskapet medför merarbete för vårdgivarna, ett merarbete som de inte får någon ersättning för. Att dessutom avgiftsbelägga anslutningen till det elektroniska systemet är orimligt. Avgiften kommer inte heller att hindra kriminella från att vilja bedriva tandvård.

8.3.2 Statligt tandvårdsstöd ska som huvudregel inte betalas ut om behandlaren saknar legitimation

Privattandläkarnas synpunkter

Enligt patientsäkerhetslag (2010:659) ansvarar vårdgivaren för att leda och kontrollera verksamheten så att kravet på god vård enligt tandvårdslagen (1985:125) upprätthålls. Socialstyrelsen har producerat ett kunskapsstöd gällande vem som får göra vad inom tandvården. Enligt detta kunskapsstöd är det få arbetsuppgifter inom tandvården som innehåller särskilda regler om vem som får utföra dem. Vårdgivaren har frihet att fördela arbetet så länge de krav på ansvar och kvalitet som finns i tandvården är uppfyllda. Utöver det kan en legitimerad yrkesutövare med formell kompetens delegera de flesta av arbetsuppgifterna till en hälso- och sjukvårdspersonal, utan formell kompetens, som besitter reell kompetens för att utföra åtgärden. Socialstyrelsen håller just nu på med att se över föreskrifterna och kunskapsstödet gällande vem som får göra vad inom tandvården, men idag gäller nuvarande kunskapsstöd.

Privattandläkarna konstaterar att förordning (2008:193) om statligt tandvårdsstöd redan idag klargör att tandvårdsåtgärder som uppenbarligen har utförts i strid med vetenskap och beprövad erfarenhet och som har medfört en vårdskada eller risk för sådan skada inte är ersättningsberättigande. Denna begränsning är naturligtvis bra men utredningens förslag stämmer inte överens med förordningens reglering utan inskränker rätten till ersättning ytterligare. Privattandläkarna anser i motsats till utredningen att åtgärder som arbetsfördelats i enlighet med Socialstyrelsens kunskapsstöd ska vara ersättningsberättigande. Det är inte rimligt att en det inte utgår statlig ersättning när en vårdgivare utför behandlingar i enlighet med patientsäkerhetslagens krav på god vård.

8.3.3 Försäkringskassan ska få inhämta uppgifter om legitimerad personal på medium för automatiserad behandling

Privattandläkarnas synpunkter

Privattandläkarna är principiellt för att myndigheterna lätt kan dela uppgifter som är av väsentlig betydelse för kontroll och tillsyn av verksamheter mellan varandra. Privattandläkarna är dock tveksamma till vad uppgifterna om legitimerad personal ska användas till, se synpunkter under 8.3.2.

8.3.6 Patientens medverkan

Privattandläkarnas synpunkter

Privattandläkarna har under en längre tid aktivt drivit att Försäkringskassan ska ge patienterna personlig information om deras tandvårdsstöd via "Mina sidor". Privattandläkarna var därför positiva till förslagen i betänkandet SOU 2021:8. Utöver detta menar Privattandläkarna att det är viktigt att hela tandvården såväl den privata som den offentliga involveras i e-hälsomyndighetens arbete gällande nationell e-hälsost strategi.

Utredningens bedömning att Försäkringskassan "i större omfattning" skulle kontakta patienten är otydlig. Den riskerar skapa en osäkerhet hos de patienter som får brev från Försäkringskassan med frågan "gjorde du denna behandling"?

Privattandläkarna anser att detta bör vara en åtgärd som Försäkringskassan bara kan göra i undantagsfall när det finns särskilda skäl. Ett exempel på särskilda skäl kan vara när ett stort antal patienter från hela Sverige fick tandvård hos en och samma tandläkare vid jul.

9.5.3 Betydelse för små företag

Privattandläkarnas synpunkter

Utredningens förslag att ställa krav på en privat tandvård, krav som inte kommer att omfatta den offentliga tandvården förstärker skillnaden i förutsättningen för att bedriva privat eller offentlig tandvård vilket är olyckligt.

Då utredningen inte klargjort vad som avses med begreppen verksamhet och verksamhetschef är det svårt att bedöma vårdgivarnas kostnad för utredningens förslag. Kostnaden för ett företag kan skilja sig väsentligt beroende på hur tillståndsplikten utformas. Det är därför av yttersta vikt att ansvariga myndigheter har en aktiv dialog med Privattandläkarna inför införandet av en eventuell tillståndsplikt.

För Privattandläkarna

Michael Grate

Vd

Lars Olsson

näringspolitisk chef